

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ Π. ΑΛΠΙΤΣΗ
ΚΑΤΑΝΟΩ ΚΕΙΜΕΝΑ & ΕΚΘΕΤΩ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Σύμβολα

☑ Άσκηση κλειστού τύπου

🗑 Άσκηση ανοιχτού τύπου

📦 Άσκηση τράπεζας θεμάτων

👉 Σημαντική σημείωση

→ Βλέπε απάντηση στο βιβλίο: Σ. Π. Αλπίτση, *Περνώντας από τη θεωρία στην πράξη*
– *Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου*, εκδόσεις αξία

Β΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ
- Εμείς & Οι άλλοι -

1ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Β. 4. Η διαδικασία της κοινωνικοποίησης

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ: σελ. 628-632

ΘΕΜΑ Α: σελ. 631

Επιλεγμένα αποσπάσματα σχετικά με το θέμα όπου εστιάζει η περίληψη:

- 3. Να βοηθήσουν τα παιδιά να αναγνωρίζουν τα συναισθήματά τους και να τα εκφράζουν με λόγια και όχι με βία ή εκρήξεις θυμού.
- 4. Να διαμορφώσουν με τη συμπεριφορά τους τις κατάλληλες περιστάσεις για διάλογο, ελεύθερη έκφραση, ορθολογική επιχειρηματολογία και αποδοχή της διαφορετικότητας. Η στάση των ίδιων των γονέων και των εκπαιδευτικών αποτελεί παράδειγμα.
- 5. Να εντάξουν το παιδί σε κάποια δραστηριότητα που του αρέσει, ώστε να έρχεται σε επαφή με συνομηλίκους και να ενισχυθεί η αυτοεκτίμησή του.
- 6. Να δίνουν χώρο και χρόνο στα παιδιά να ξεδιπλώσουν την προσωπικότητα και τις ικανότητές τους, να τα ενθαρρύνουν να μην υποκρίνονται.

☞ Η φράση «που υιοθετούν» στο τέλος του κειμένου είναι τυπογραφικό λάθος και πρέπει να διαγραφεί.

☞ Είναι σημαντικό να μην παρασυρθούμε από την αρίθμηση των επιχειρημάτων στο κείμενο, χρησιμοποιώντας τη λεκτικά στο κείμενο της περίληψής μας. Πρέπει να βρούμε άλλους τρόπους συνοχής.

✍ Στο κειμενικό απόσπασμα μεταφέρονται συμβουλές προς τους γονείς και εκπαιδευτικούς προκειμένου να ενισχύσουν την κοινωνικοποίηση των νέων. Ειδικότερα, παρακινούνται να βοηθούν τα παιδιά να αποδέχονται και να δηλώνουν με ήπιο τρόπο τα συναισθήματά τους, υιοθετώντας την κουλτούρα του διαλόγου με όλες τις κοινωνικές δεξιότητες που αυτός συνεπάγεται. Παράλληλα, οι εξωσχολικές δραστηριότητες τονώνουν την αυτοπεποίθηση των παιδιών, όπως και η ενθάρρυνση από την πλευρά των ενηλίκων ώστε αυτά να εκφράζονται ελεύθερα.

(70 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

☒ **Ερώτημα 1^ο : σελ. 631**

- α) ΣΩΣΤΟ
- β) ΛΑΘΟΣ
- γ) ΣΩΣΤΟ
- δ) ΛΑΘΟΣ
- ε) ΣΩΣΤΟ

Ερώτημα 2^ο : σελ. 632

α.

📖 Γλωσσικές επιλογές με τις οποίες διαμορφώνεται η προσπάθεια πειθούς στο κείμενο 2 είναι:

- ✓ **ρήματα σε έγκλιση οριστική εκφρασμένα σε επιστημική τροπικότητα που δηλώνει βεβαιότητα:** «Μέσω της αλληλεπίδρασης των μαθητών με το σχολικό περιβάλλον διαμορφώνεται η προσωπική και κοινωνική τους ταυτότητα».
- ✓ **διαρθρωτικές φράσεις που δηλώνουν βεβαιότητα:** «Όπως είναι αναμενόμενο, δεν παρουσιάζουν όλα τα παιδιά τις ίδιες συμπεριφορικές αντιδράσεις».
- ✓ **ειδικοί όροι που δηλώνουν την επιστημονική κατάρτιση του πομπού, ενισχύοντας έτσι την πειστικότητα του κειμένου:** «ενίσχυση της κοινωνικής ανάπτυξης», «μοντέλα μίμησης» κ.τλ.

📖 Γλωσσικές επιλογές με τις οποίες διαμορφώνεται ο συμβουλευτικός τόνος του κειμένου 2 είναι:

- ✓ **ρήματα δράσης σε έγκλιση υποτακτική εκφρασμένα σε δεοντική τροπικότητα που δηλώνει δυνατότητα:** όλα τα ρήματα στις αριθμημένες οδηγίες, εφόσον έχει προηγηθεί το ρήμα «μπορούν» στην εισαγωγική φράση: «οι ενήλικες μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους με τους ακόλουθους τρόπους: π.χ. «Να συζητούν με τα παιδιά», «Να παίζουν παιχνίδια...» κ.τλ.
- ✓ **διαρθρωτική φράση που δηλώνει προϋπόθεση:** (συμβ. 3) «Η εκμάθηση βασικών κοινωνικών δεξιοτήτων αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη της κοινωνικότητας εν γένει».
- ✓ **επιρρηματικές φράσεις που δηλώνουν τον τρόπο με τον οποίο ο πομπός καθοδηγεί τους δέκτες:** (συμβ. 1) «Με αυτόν τον τρόπο, είναι εφικτό να καλλιεργήσουν τη δεξιότητα της ενσυναίσθησης.» κ.τλ.

β.

📖 Στην οργάνωση της τελευταίας παραγράφου του κειμένου 1 συνδυάζονται δύο τρόποι. Ειδικότερα:

- ✓ **αίτια-αποτελέσματα:** ως αίτια λειτουργεί ο τρόπος συμπεριφοράς των γονέων απέναντι στα παιδιά τους («Αν είμαστε στοργικοί και διαθέσιμοι στις συναισθηματικές του ανάγκες», «Αν όμως είμαστε απορροφημένοι στα δικά μας προβλήματα ή έχουμε παγιδευτεί ...είμαστε συναισθηματικά διαθέσιμοι» και ακολουθούν τα αποτελέσματα αυτής της συμπεριφοράς στη γνώμη/στάση των παιδιών για τον κόσμο «τότε οι πρώτες πληροφορίες που το παιδί μας θα πάρει για τον κόσμο θα του λένε ότι αυτός είναι ένα ασφαλές και ευχάριστο μέρος για να ζήσει κανείς», «τότε στην αντίληψη που το βρέφος θα διαμορφώσει για τον κόσμο δεν θα περιλαμβάνεται η ανακούφιση από τα αρνητικά συναισθήματα».

Οι συγγραφείς αναπτύσσουν με αυτόν τον τρόπο την επιχειρηματολογία τους, προκειμένου να ερμηνεύσουν τον τρόπο που αντιμετωπίζουν τα παιδιά τον κόσμο. Έτσι, βοηθούν τον δέκτη να διαπιστώσει ποια γονεϊκή στάση είναι ωφέλιμη/ευνοϊκή και ποια επιζήμια για την κοινωνικοποίηση των παιδιών.

Κατά συνέπεια, οι συγγραφείς, ως ειδήμονες της ψυχικής υγείας, πείθουν το αναγνωστικό κοινό, ιδίως τους γονείς, να ακολουθήσουν την στάση που αποδεικνύουν μέσα από τα λεγόμενά τους ότι είναι πιο ευεργετική για την ψυχосύνθεση και κοινωνικοποίηση των παιδιών τους.

- ✓ **σύγκριση-αντίθεση:** μεταξύ δύο διαφορετικών συμπεριφορών («Αν είμαστε στοργικοί και διαθέσιμοι... Αν όμως είμαστε απορροφημένοι στα δικά μας προβλήματα ή έχουμε παγιδευτεί...»). Η αντιθετική σχέση δηλώνεται και με τον αντιθετικό σύνδεσμο «όμως».

Οι συγγραφείς αναπτύσσουν με αυτόν τον τρόπο την επιχειρηματολογία τους, προκειμένου να βοηθήσουν τους δέκτες, κυρίως γονείς, να αντιληφθούν την ποιοτική διαφορά ανάμεσα στις δύο διαφορετικές στάσεις, ώστε να αποδείξουν με τρόπο σαφή-κατανοητό και αντικειμενική αντιμετώπιση του θέματος ποιος είναι ο ενδεδειγμένος τρόπος συμπεριφοράς ενός γονέα απέναντι στο παιδί του και να τον πείσουν να τον ακολουθήσει.

Ερώτημα 3^ο : σελ. 632

🔑 **Είναι σημαντικό να ξεδιαλύνουμε τη διαφορά τίτλου και πλαγιότιτλου:** ο πρώτος αφορά σε ολόκληρο κείμενο, ενώ ο δεύτερος σε μέρος κειμένου (παράγραφο ή νοηματική ενότητα). Ο τίτλος είναι σύντομος και σαφής, ενώ ο δεύτερος μπορεί να είναι έχει μεγαλύτερη έκταση.

Το κείμενο 1 χωρίζεται στις παρακάτω νοηματικές ενότητες:

1^η νοηματική ενότητα (1^η και 2^η παράγραφος): «Από την παιδική ηλικία έως την ενήλικη ζωή...μέσα από τις διαπροσωπικές μας σχέσεις»

1^{ος} πλαγιότιτλος: Ορισμός των διαπροσωπικών σχέσεων και θετική τους επίδραση στην ατομική ανάπτυξη και κοινωνική προσαρμογή του ατόμου

2^η νοηματική ενότητα (3^η και 4^η παράγραφος): «Από τις σημαντικότερες διαπροσωπικές σχέσεις της ζωής μας...ανακούφιση από τα αρνητικά συναισθήματα»

2^{ος} πλαγιότιτλος: Η σημαίνουσα διαπροσωπική σχέση με τους γονείς και η επίδρασή της στην εικόνα που διαμορφώνει το παιδί για τον κόσμο

ΘΕΜΑ Γ : σελ. 632

Στο ποίημα ο εσωτερικός και εξωτερικός χώρος επιδρούν διαφορετικά στο ποιητικό υποκείμενο. Πιο συγκεκριμένα, στο εσωτερικό της κάμαρας του εκείνος μετουσιώνεται **μεταφορικά** σε «σκόνη ανάλαφρη», σε «ίσκιο», δηλαδή σε ό,τι απέμεινε από την ύπαρξη του μέσα στη σκοτεινή κάμαρα όπου πλανάται σαν «καπνός» η νιότη του που χάθηκε. Το ποιητικό υποκείμενο υποφέρει από τη λύπη της ζωής που φεύγει και τη νοσταλγία για τα οικεία πρόσωπα που χάθηκαν, αφήνοντάς τον μόνο. Σε αυτό συντείνει η **περιγραφή** της κάμαρας με τα «κάδρα συγγενών στους τοίχους» που ξυπνούν «αναμνήσεις», ενώ παράλληλα

αισθητοποιείται η μοναξιά την οποία υπομένει ο μοναδικός κάτοικος του σπιτιού. Αντίθετα σε όλα αυτά, το «παράθυρο» της κάμαρας γίνεται **σύμβολο** εξωστρέφειας και διαφυγής από όλα τα αρνητικά συναισθήματα, εφόσον φέρνει το ποιητικό υποκείμενο σε επαφή με την «πλούσια θέα των ανθρώπων», τη συντροφιά των οποίων επιζητά.

Διαβάζοντας το ποίημα κατακλύστηκα από αρνητικά συναισθήματα, γιατί αισθάνθηκα συμπόνοια και θλίψη για τη μοναξιά που βασανίζει τον κεντρικό ήρωα. Προσωπικά, δεν θα ήθελα να βρεθώ στη θέση του, να μείνω μόνος δίχως την οικογένειά μου σε ένα σπίτι όπου όλα θα μου θυμίζουν τα αγαπημένα μου πρόσωπα που χάθηκαν ανεπιστρεπτί και να κοιτάζω από το παράθυρο ξένους ανθρώπους να περνούν αδιάφοροι.

(198 λέξεις)

→ **Εντόπισε τους παραπάνω κειμενικούς δείκτες στο βιβλίο: Σ. Π. Αλπίτση, Περνώντας από τη θεωρία στην πράξη – Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου, εκδόσεις αξία**
→ **σχήμα μεταφοράς:** σελ. 263
→ **περιγραφή:** σελ. 441
→ **σύμβολο:** σελ. 468 & 471 & 473

ΘΕΜΑ Δ : σελ. 632

Ομιλία/Προφορική εισήγηση μαθητή/μαθήτριας σε σχολική εκδήλωση απέναντι σε μεικτό κοινό:

- **Εξωτερικά χαρακτηριστικά:**
- Προσφωνήσεις, επιφώνηση
- **Εσωτερικά γνωρίσματα περιεχομένου:**
- Λογική απόδειξη των θέσεων του πομπού με ορθά επιχειρήματα (έγκυρα και αληθή).
- Πρόλογος: τιμητική αναφορά στη διεύθυνση του σχολείου που διοργάνωσε την εκδήλωση και αναφορά στο θέμα της εκδήλωσης: «Νέοι και Κοινωνικό Περιβάλλον».
- Υφολογική ποικιλία: οικείο ύφος (απεύθυνση σε άτομα με οικείους δεσμούς) με: α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο σε συνδυασμό με το ουδέτερο-απρόσωπο ύφος που διαμορφώνουν τα ακόλουθα μέσα: γ' ρηματικό πρόσωπο, κυριολεκτική γλώσσα και άλλες γλωσσικές επιλογές της επιχειρηματολογίας που θα χρησιμοποιήσουμε εδώ: διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις που δηλώνουν: αιτία, αποτέλεσμα, συμπέρασμα, ρητορικό ερώτημα. Ενδείκνυται η χρήση β' πληθυντικού προσώπου για την άμεση απεύθυνση σε γονείς και εκπαιδευτικούς (Β' Σκέλος).

σελ. 633: Κρατώ σημειώσεις από τα κείμενα αναφοράς που θα με

βοηθήσουν να αποδείξω τις θέσεις μου και να εμπλουτίσω το περιεχόμενο του κειμένου που θα γράψω.

Κείμενο 1:

✓ Οι διαπροσωπικές σχέσεις είναι πολύ σημαντικές για την ανάπτυξη και την προσαρμογή μας. Έχουμε ανάγκη να συνυπάρχουμε με τους άλλους, να αλληλεπιδρούμε μαζί τους, να ανταλλάσσουμε συναισθήματα, να παίρνουμε και να δίνουμε φροντίδα. (Α' Σκέλος)

✓ Από τις σημαντικότερες διαπροσωπικές σχέσεις της ζωής μας είναι αυτές με τους γονείς μας, με τους οποίους ξεκινούμε να σχετιζόμαστε και να αλληλεπιδρούμε από πολύ νωρίς στη ζωή μας. (Β' Σκέλος)

✓ οι σχέσεις με τους γονείς μας...είναι κάτι πολύ περισσότερο από διαπροσωπικές σχέσεις. Είναι και τα βασικά μέσα με τα οποία οι πληροφορίες του περιβάλλοντος φτάνουν σε εμάς στην αρχή της ζωής μας. (Β' Σκέλος)

✓ Το παιδί μας γνωρίζει τον κόσμο μέσα από τη σχέση που έχει μαζί μας. Αν είμαστε στοργικοί και διαθέσιμοι στις συναισθηματικές του ανάγκες, τότε οι πρώτες πληροφορίες που το παιδί μας θα πάρει για τον κόσμο θα του λένε ότι αυτός είναι ένα ασφαλές και ευχάριστο μέρος για να ζήσει κανείς. Αν όμως είμαστε απορροφημένοι στα δικά μας προβλήματα ή έχουμε παγιδευτεί σε μια δίνη αρνητικών συναισθημάτων, είτε ακόμη έχουμε προτεραιότητες που μας εμποδίζουν να είμαστε συναισθηματικά διαθέσιμοι... (Β' Σκέλος)

Κείμενο 2:

✓ αποδοχή των κανόνων που διέπουν το σχολικό πλαίσιο (Β' Σκέλος)

✓ Η κοινωνικοποίηση των μαθητών, η ικανότητά τους δηλαδή να ρυθμίζουν τη συμπεριφορά τους έναντι των άλλων ανηλίκων της συμβιωτικής ομάδας και των ενηλίκων προσώπων του περιβάλλοντός τους, διαδραματίζει πολυσήμαντο ρόλο στη διατήρηση της καλής ψυχικής τους υγείας. (Β' & Α' Σκέλος)

✓ Κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους, τα παιδιά καλούνται να αναλάβουν ευθύνες και έρχονται αντιμέτωπα με νέους κανόνες, αξίες, στάσεις, αντιλήψεις, υποχρεώσεις και πρακτικές. (Β' Σκέλος)

✓ 1. Να συζητούν με τα παιδιά σχετικά με διάφορες κοινωνικές καταστάσεις και να περιγράφουν όλες τις πιθανές οπτικές γωνίες. (Β' Σκέλος) Με αυτόν τον τρόπο, είναι εφικτό να καλλιεργήσουν τη δεξιότητα της ενσυναίσθησης. (Α' Σκέλος)

✓ 2. Να παίζουν παιχνίδια ρόλων με τα παιδιά, εφαρμόζοντας σενάρια βασισμένα σε πιθανές κοινωνικές καταστάσεις στον σχολικό χώρο και αναπαριστώντας με ποιους τρόπους θα μπορούσαν να τις προσεγγίσουν. (Β' Σκέλος)

✓ 3. Να βοηθήσουν τα παιδιά να αναγνωρίζουν τα συναισθήματά τους και να τονίσουν τη σπουδαιότητα του να τα εκφράζουν με λόγια και όχι με βία ή εκρήξεις θυμού. (Β' Σκέλος)

✓ 4. Να διαμορφώσουν με τη συμπεριφορά τους τις κατάλληλες περιστάσεις για διάλογο, ελεύθερη έκφραση απόψεων, ορθολογική επιχειρηματολογία και αποδοχή της διαφορετικότητας σε όλα τα επίπεδα. Η στάση των ίδιων των γονέων και των εκπαιδευτικών αποτελεί παράδειγμα για τα παιδιά. (Β' Σκέλος)

✓5. Να εντάξουν το παιδί σε κάποια δραστηριότητα που του αρέσει, ώστε να έρχεται σε επαφή με συνομηλίκους εκτός του σχολικού περιβάλλοντος και να ενισχυθεί η αυτοεκτίμησή του. (Α & Β' Σκέλος)

✓6. Να δίνουν χώρο και χρόνο στα παιδιά να ξεδιπλώσουν την προσωπικότητα και τις ικανότητές τους, να τα ενθαρρύνουν να μην υποκρίνονται, προκειμένου να γίνουν αποδεκτά. (Β' Σκέλος)

 Στο υπόδειγμα που ακολουθεί έχει χρησιμοποιηθεί πορτοκαλί γραφή σε σημεία που εμπνεύστηκε ο πομπός από τα κείμενα αναφοράς που μελέτησε. Επίσης, τα επιχειρήματα που «έχτισε» ο/η συγγραφέας έχουν εμπλουτιστεί με τη βοήθεια του υλικού που μελέτησε στις σελίδες της ενότητας του βιβλίου (σελ. 614 & 623)

Σεβαστέ-ή Διευθυντή/Διευθύντρια,
Αγαπητοί εκπαιδευτικοί και γονείς/κηδεμόνες,
Συμμαθήτριες και συμμαθητές,

Κατ' αρχάς, θα ήθελα να συγχαρώ και να ευχαριστήσω εκ μέρους όλων των συμμαθητών και συμμαθητριών τη Διεύθυνση του σχολείου που έλαβε την πρωτοβουλία να διοργανώσει τη σημερινή εκδήλωση με θέμα «Νέοι και Κοινωνικό Περιβάλλον». Η διαδικασία της κοινωνικοποίησης είναι πολύ σημαντική για εμάς τους νέους μα και συνάμα δύσκολη, εξού και χρειαζόμαστε εσάς, γονείς και εκπαιδευτικούς, να μας βοηθήσετε να αποκτήσουμε τις κατάλληλες κοινωνικές δεξιότητες.

Η ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σώμα αποδεικνύεται καθοριστική για έναν νέο άνθρωπο. Αρχικά, μέσα από τις διαπροσωπικές σχέσεις που αναπτύσσουμε επιβεβαιώνουμε την προσωπική μας αξία, αποκτούμε αυτοπεποίθηση, γιατί νιώθουμε ότι οι άλλοι μας εκτιμούν και μας εμπιστεύονται. Ως αποτέλεσμα, η ομαλή κοινωνικοποίηση **διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διατήρηση της καλής ψυχικής μας υγείας**: έχουμε φίλους/φίλες και είμαστε ευδιάθετοι, νιώθουμε ασφαλείς, γιατί **συνυπάρχουμε κι αλληλεπιδρούμε, ανταλλάσσουμε σκέψεις και συναισθήματα**, παίρνουμε και δίνουμε αγάπη κι εκτίμηση. **Επιπλέον, οι συνομήλικοι-ες** κατανοούν τα συναισθηματικά μας αδιέξοδα, καθώς έχουν κοινές ανάγκες κι έτσι νιώθουμε πιο ήρεμοι-ες, εφόσον μοιραζόμαστε μαζί τους όσα μας απασχολούν. Επομένως, μέσα από τις υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις γινόμαστε καλύτεροι άνθρωποι, γιατί, εφόσον ζητάμε από τους άλλους να μας αποδεχτούν, μαθαίνουμε να κάνουμε το ίδιο.

Αγαπητοί γονείς/κηδεμόνες και εκπαιδευτικοί,

Με δεδομένη τη σπουδαιότητα της ομαλής κοινωνικοποίησης, η συμβολή σας καθίσταται αναγκαία. Πρωτίστως, οι γονείς πρέπει να φροντίσετε ώστε τα παιδιά να αισθανθούν αποδοχή και ασφάλεια στους κόλπους της οικογένειας. **Συζητώντας μαζί τους για διάφορες κοινωνικές καταστάσεις και εξετάζοντας κάθε πιθανή οπτική**, ιδίως όταν η κοινωνική προσαρμογή δυσκολεύει, θα τα βοηθήσετε να σκεφτούν καθαρά και **να αποκτήσουν ενσυναίσθηση**. Έτσι, θα είναι πιο ευέλικτα, υπομονετικά και, κατά συνέπεια, συμπαθή στους άλλους. Συνακόλουθα, οι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να βοηθήσετε τους μαθητές και τις μαθήτριες σας να ενταχθούν ομαλά στο σχολικό περιβάλλον, ώστε να νιώσουν ασφαλείς και να ξεδιπλώσουν τις κλίσεις και τα ταλέντα τους. Σε αυτό θα βοηθήσει ο δημοκρατικός **διάλογος στην τάξη, που θα ευνοήσει την ελεύθερη έκφραση των απόψεων και την ορθολογική**

επιχειρηματολογία. Με αυτόν τον τρόπο θα δοθεί η ευκαιρία στους μαθητές και τις μαθήτριες να γνωριστούν, να εκτιμήσουν ο ένας τα χαρίσματα του άλλου, να αποτελέσουν μια σχολική τάξη, **η οποία θα διέπεται από κανόνες, αξίες, πρακτικές,** που όλοι θα σέβονται και θα τηρούν και με αυτά ως πολύτιμο οδηγό θα ενταχθούν μετέπειτα στην ευρύτερη κοινωνία.

Κλείνοντας, γίνεται αντιληπτό ότι η ομαλή κοινωνικοποίηση του νέου αποτελεί εχέγγυο μιας ευτυχισμένης ζωής. Επειδή, όμως, ενίοτε είναι δύσκολο για έναν νέο άνθρωπο να «βρει τη θέση του» στον κόσμο, οι γονείς/κηδεμόνες και οι εκπαιδευτικοί μπορείτε να διδάξετε με το παράδειγμά σας πρώτα και με τις συμβουλές σας έπειτα ότι στο κοινωνικό σώμα υπάρχει χώρος για όλους, αρκεί να είμαστε αληθινοί με τους άλλους και –πρωτίστως- με τον εαυτό μας.

Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε!

(428 λέξεις)

2ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Β. 4. Το φαινόμενο της μαζικοποίησης & Η φιλία

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ: σελ. 634-638

ΘΕΜΑ Α: σελ. 637

Επιλεγμένα αποσπάσματα σχετικά με το θέμα όπου εστιάζει η περίληψη:

- Οι γονείς ανησυχούν για τις παρέες των εφήβων, φοβούνται μην παρασυρθούν τα παιδιά τους σε επικίνδυνα μονοπάτια.
- Θα πρέπει όμως να οπλιστούν με υπομονή και κατανόηση
- να κάνουν μαζί του εποικοδομητικό διάλογο
- να αποφεύγουν να κάνουν αρνητικά σχόλια και γενικεύσεις για τους φίλους των παιδιών τους.
- Έτσι, θα τον βοηθήσουν να αναζητήσει και να ανακαλύψει την ταυτότητά του, ώστε να εξελιχθεί σε έναν ενήλικα που θα έχει υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις.

 Στην παράγραφο η Μ. Κόντζηλα συμβουλεύει τους τρομοκρατημένους γονείς να βοηθήσουν τα παιδιά τους να κοινωνικοποιηθούν. Ειδικότερα, τους παρακινεί να είναι υπομονετικοί, κατανοητικοί, διαλεκτικοί και να μην αποδοκιμάζουν τους φίλους των παιδιών τους. Έτσι, τους διαβεβαιώνει ότι θα τα διευκολύνουν να αποκτήσουν αυτοσυνείδηση και να εξελιχθούν συνάπτοντας υγιείς κοινωνικές συναναστροφές.

(49 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο : σελ. 637

 Θεωρώ τον ασταθή¹ τον πλέον απωθητικό ανθρώπινο τύπο. Ειδικότερα, δεν θα μπορούσα να εμπιστευτώ έναν άνθρωπο που αλλάζει συνεχώς συντροφιά, γιατί εκτιμώ ότι θα ήταν παραδόπιτος. Επιπλέον, αυτός που είναι απείθαρχος και ανεύθυνος, εγκαταλείποντας ακόμη και την οικογένειά του, αποδεικνύεται παρασιτικός και επικίνδυνος. Συνεπώς, οι ασταθείς άνθρωποι δικαιολογημένα με απωθούν.

(49 λέξεις)

¹Κάθε μαθητής/μαθήτρια μπορεί να επιλέξει τον ανθρώπινο τύπο που θεωρεί πιο απωθητικό, αρκεί να δομήσει αυστηρά την παράγραφό του/της και να αποδείξει επαρκώς τη θέση του/της.

Ερώτημα 2^ο : σελ. 637

Το ύφος λόγου στο Κείμενο 1 μπορεί να χαρακτηριστεί ως **απρόσωπο-επιστημονικό**. Γλωσσικές επιλογές που το διαμορφώνουν είναι:

- ✓ **η αναφορική χρήση της γλώσσας:** «έχει τη δυνατότητα να διακρίνει τις ιδιαίτερες ικανότητες», «πείθεται εύκολα από τη διαφήμιση και τη δημαγωγία» κ.τλ.
- ✓ **η επιλογή του γ' προσώπου:** «Ο ηγετικός τύπος αναζητεί και αναλαμβάνει...», «Ο τύπος του συνειδητού οπαδού ακολουθεί πιστά...» κ.τλ.
- ✓ **ειδικό λεξιλόγιο της ψυχολογίας:** «ενδο-ομαδικούς κοινωνικούς τύπους» κ.ά.
- ✓ **παθητική σύνταξη:** «πείθεται εύκολα από τη διαφήμιση και τη δημαγωγία»
- ✓ **υποτακτική σύνδεση προτάσεων/μακροπερίοδος λόγος:** «Ο τύπος του συνειδητού οπαδού ακολουθεί πιστά τον αρχηγό, γιατί στον ισχυρό αναζητεί υποστήριξη για την πραγμάτωση των ιδεών του»
- ✓ **επεξηγηματικές προτάσεις:** η **συνεχής χρήση της άνω τελείας** σε πολλά χωρία του κειμένου εισάγει επεξηγήσεις και προσθήκες που συμπληρώνουν τον αρχικό επιστημονικό ισχυρισμό του γράφοντος και καθιστούν τον λόγο πιο σαφή και ολοκληρωμένο νοηματικά.

Η υφολογική επιλογή συνάδει με το κειμενικό είδος, καθώς πρόκειται για **απόσπασμα επιστημονικού συγγράμματος Ψυχολογίας, το οποίο επιδιώκει να ενημερώσει κυρίως ειδικούς επιστήμονες**, για ένα επιστημονικό θέμα με **εύληπτο, αντικειμενικό και έγκυρο τρόπο**.

Ερώτημα 3^ο : σελ. 637-638

α. σελ. 637

🔑 Είναι σημαντικό στην άσκηση αυτή οι μαθητές και οι μαθήτριες να μετατρέψουν τα **ρήματα στον σωστό χρόνο και ορθογραφημένα** (εξαιρούνται όσοι εξετάζονται προφορικά).

✂ Μετατροπή του χωρίου σε β' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο:

Εσείς οι γονείς από την πλευρά σας πολλές φορές **ανησυχείτε** για τις παρέες των εφήβων, **φοβάστε** μην παρασυρθούν τα παιδιά **σας** σε επικίνδυνα μονοπάτια. Θα πρέπει όμως **να οπλιστείτε** με υπομονή και κατανόηση, **να είστε** δίπλα στον έφηβο και όχι απέναντί του, **να τον ακούτε** προσεκτικά και **να κάνετε** μαζί του επικοινωνιατικό διάλογο, **να επιδιώκετε να γνωρίζετε** τις παρέες του και **να αποφεύγετε να κάνετε** αρνητικά σχόλια και γενικεύσεις για τους φίλους των παιδιών **σας**. Έτσι, **θα τον βοηθήσετε** να αναζητήσει και να ανακαλύψει την ταυτότητά του, ώστε να εξελιχθεί σε έναν ενήλικα που θα έχει υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις, επιλέγοντας να έχει δίπλα του τους σωστούς ανθρώπους.

Το ύφος αλλάζει μετά την αναδιατύπωση του χωρίου, αφού με το γ' ρηματικό πρόσωπο το ύφος **ήταν πιο απρόσωπο-επιστημονικό**, ενώ με το β' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο το ύφος **έγινε πιο προσωπικό-οικείο**.

Για να αποφανθώ αν οι αλλαγές αυτές επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του κειμένου, πρέπει να εξετάσω την ταυτότητα (ηλικία, μόρφωση), την ιδιοσυγκρασία και τις απαιτήσεις του δέκτη από την ανάγνωση του κειμένου. Ενδεχομένως ένας επιστήμονας να κρίνει ότι το απρόσωπο-επιστημονικό ύφος είναι πιο πειστικό, σε αντίθεση με έναν δέκτη που είναι λιγότερο καλλιεργημένος πνευματικά ή δεν είναι ειδικός σε θέματα Ψυχολογίας και θα θεωρήσει αυτό το ύφος άχαρο-ψυχρό. Αντιθέτως, ο δεύτερος μπορεί να προβληματιστεί περισσότερο από το πιο οικείο ύφος που θα το βρει πιο ενδιαφέρον και τον λόγο ανεπιτήδευτο-αυθεντικό, ζωντανό και παραστατικό. Ο πρώτος, όμως, ίσως θεωρήσει αυτό το ύφος λόγου ακατάλληλο για ένα επιστημονικό θέμα και μπορεί ν' αμφισβητήσει ακόμη και την εγκυρότητα του περιεχομένου, την κατάρτιση του πομπού κ.τλ.

β. σελ. 638

 Η συνοχή επιτυγχάνεται με:

και: **γραμματικά με σύζευξη που δηλώνει προσθήκη** μίας τάσης του εφήβου.

Μάλιστα: **γραμματικά με σύζευξη που δηλώνει με emphaticό τρόπο προσθήκη** μιας ακόμη αντίδρασης του νέου στην κοινωνική αποδοχή/αναγνώριση.

Επειδή: **γραμματικά με σύζευξη που δηλώνει αιτιολόγηση** μιας αντίδρασής του.

Έτσι: **γραμματικά με σύζευξη που δηλώνει τρόπο**, εφόσον αναφέρεται σε όσα έχουν προηγηθεί αναφορικά με τη συμπεριφορά του εφήβου («ακολουθεί πιστά...»).

όμως: **γραμματικά με σύζευξη που δηλώνει αντίφαση**, εφόσον η αντίδραση του εφήβου τον ζημιώνει αντί να τον ωφελεί όπως πιστεύει.

ΘΕΜΑ Γ : σελ. 638

 Διαβάζοντας το ποίημα θεωρώ ότι το ποιητικό υποκείμενο προσπαθεί να με καθοδηγήσει προκειμένου να ζήσω με νόημα, με ουσία. Ο συμβουλευτικός του τόνος δηλώνεται άμεσα, εφόσον μοιάζει να μου απευθύνεται με τα **ρήματα σε β' ενικό ρηματικό πρόσωπο και έγκλιση προστακτική**, ώστε αρχικά να με προτρέψει να προσπαθήσω «όσο μπορώ» να ζήσω με αξιοπρέπεια κι έπειτα να με αποτρέψει από το να επιλέξω μία εξευτελιστική ζωή («μην την εξευτελίζεις»). Στη συνέχεια, μέσω του **σχήματος επαναφοράς/επανάληψης** αποσαφηνίζει emphaticά ότι πρέπει να αποφύγω «την πολλή συνάφεια του κόσμου» και «τες πολλές κινήσεις και ομιλίες», δηλαδή τις επιδερμικές σχέσεις, εκείνες που σήμερα αποκαλούμε «δημόσιες σχέσεις» και οι οποίες συχνά αναλώνονται σε επιδεικτικές κινήσεις και άσκοπες φλυαρίες. Γι' αυτό τελικά μέσω του **σχήματος προσωποποίησης** παρουσιάζει τη ζωή σαν ένα άχρηστο αντικείμενο που εγώ ο ίδιος/η ίδια θα υποτιμώ «πηαίνοντάς την, γυρίζοντας συχνά κι εκθέτοντάς την» τόσο που στο τέλος θα αλλοτριωθώ και δεν θα θυμάμαι ποιος/ποια είμαι και πώς θα ήθελα πραγματικά να ζήσω («ως που να γίνει σα μια ξένη φορτική»).

Η αλήθεια είναι ότι είμαι αρκετά νέος/νέα κι ίσως αφελής, ώστε δεν είχα ποτέ προβληματιστεί για το θέμα αυτό μέχρι που διάβασα το ποίημα. Προβληματίστηκα, όμως, τόσο πολύ, που σκοπεύω να προσπαθήσω κι όσο μπορώ να αποφύγω τις

υποκριτικές σχέσεις και τις ανούσιες διασκεδάσεις που δεν με ευχαριστούν, γιατί πιστεύω ότι διαφορετικά θα νιώθω κενός-ή και δυστυχής.

(193 λέξεις)

→ Εντόπισε τους παραπάνω κειμενικούς δείκτες στο βιβλίο: Σ. Π. Αλπίτση, Περνώντας από τη θεωρία στην πράξη – Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου, εκδόσεις αξία

→ ρήματα σε έγκλιση προστακτική β' ενικού προσώπου: σελ. 234

→ σχήμα επανάληψης/επαναφοράς: σελ. 262

→ σχήμα προσωποποίησης: σελ. 268

ΘΕΜΑ Δ : σελ. 638

Άρθρο νέου/νέας σε νεανικό διαδικτυακό ιστολόγιο (blog) που θα συνιστά κείμενο επιχειρηματολογίας:

- **Εξωτερικά χαρακτηριστικά:**
- Τίτλος: σύντομος, σαφής, περιεκτικός, ενδιαφέρων
- **Εσωτερικά γνωρίσματα περιεχομένου:**
- Λογική απόδειξη των θέσεων του πομπού με ορθά επιχειρήματα (έγκυρα και αληθή) και τεκμήρια-εμπειρικά παραδείγματα.
- Υφολογική ποικιλία: οικείο ύφος (απεύθυνση σε νεανικό κοινό) με: α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο σε συνδυασμό με το ουδέτερο-απρόσωπο ύφος του άρθρου/κειμένου επιχειρηματολογίας που διαμορφώνουν τα ακόλουθα μέσα: γ' ρηματικό πρόσωπο, κυριολεκτική γλώσσα και άλλες γλωσσικές επιλογές που θα χρησιμοποιήσουμε εδώ: διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις που δηλώνουν: αιτία, αποτέλεσμα, συμπέρασμα, ρητορικό ερώτημα, ρήματα σε έγκλιση οριστική που δηλώνουν βεβαιότητα.
- Συμβουλευτικός/προτρεπτικός τόνος καθώς το β' ζητούμενο μου ζητά να συμβουλευσω τους αναγνώστες/τις αναγνώστριες: β' ενικό ή πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο, α' ενικό ρηματικό πρόσωπο, ρήματα κρίσεως, επιθυμίας σε έγκλιση υποτακτική ή προστακτική που δηλώνουν προτροπή.

σελ. 639: Κρατώ σημειώσεις από τα κείμενα αναφοράς που θα με βοηθήσουν να αποδείξω τις θέσεις μου και να εμπλουτίσω το περιεχόμενο του κειμένου που θα γράψω.

Κείμενο 1:

- ✓ αναζητεί και αναλαμβάνει ευθύνες και πρωτοβουλίες σε δύσκολες περιστάσεις (Β' Σκέλος)
- ✓ έχει τη δυνατότητα να διακρίνει τις ιδιαίτερες ικανότητες και την αξία των προσώπων. (Β' Σκέλος)
- ✓ Όλοι οι υπόλοιποι τύποι μπορούν να δώσουν έμπνευση αν τα ελαττώματά τους μας εμπνεύσουν να απαντήσουμε στο Β' Σκέλος.

Κείμενο 2:

- ✓ Ο έφηβος έχει την τάση να ταυτίζεται με τους φίλους του και νιώθει έντονη την ανάγκη να ανήκει σε μια ομάδα, όπου θα είναι απόλυτα αποδεκτός και οι άλλοι θα έχουν πάντα μια θετική εικόνα για αυτόν. (Α' Σκέλος)
- ✓ Επειδή φοβάται την απόρριψη, πολλές φορές ακολουθεί πιστά τον τρόπο δράσης, συμπεριφοράς, εμφάνισης και έκφρασης των συνομηλίκων του. (Α' Σκέλος)
- ✓ συναισθηματική εξάρτηση από τους φίλους (Α' Σκέλος)

 Στο υπόδειγμα που ακολουθεί έχει χρησιμοποιηθεί πορτοκαλί γραφή σε σημεία που εμπνεύστηκε ο πομπός από τα κείμενα αναφοράς που μελέτησε. Επίσης, τα επιχειρήματα που «έχτισε» ο/η συγγραφέας έχουν εμπλουτιστεί με τη βοήθεια του υλικού που μελέτησε στις σελίδες της ενότητας του βιβλίου (σελ. 616-619 & 615)

Άφιλη μάζα ή ένας φίλος Μοναδικός;

Οι νέοι είμαστε κοινωνικοί, γεμάτοι ζωντάνια και δίψα για νέες εμπειρίες, αλλά ταυτόχρονα άπειροι και ανασφαλείς, καμιά φορά αφελείς και απερίσκεπτοι. Έτσι, καθώς βουτάμε διψασμένοι μέσα στο πλήθος, επιζητώντας την αναγνώριση, συχνά «πνιγόμαστε», ασφυκτιούμε μέσα στην «πολλή συνάφεια του κόσμου», όπως γράφει κι ο ποιητής Καβάφης. Η μάζα, όμως, δεν εξισώνεται με την καλή φίλια που όλοι έχουμε ανάγκη.

Χρειάζεται να αναζητήσουμε τους λόγους που οι νέοι μαζικοποιούμε εύκολα σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο. Αρχικά, όσο πιο ανασφαλής και, κατ' επέκταση, μιμητικός είναι ένας νέος/μία νέα, τόσο πιο πολύ φοβάται την απόρριψη, με αποτέλεσμα πολλές φορές να ακολουθεί πιστά τον τρόπο δράσης, συμπεριφοράς, εμφάνισης και έκφρασης των συνομηλίκων του/της. Έπειτα, όσοι δεν έχουμε κριτική σκέψη, δεν σκεφτόμαστε πριν λειτουργήσουμε, ώστε τελικά χειραγωγούμε εύκολα από τη μόδα και τα είδωλα που την εκπροσωπούν, τα οποία ακολουθούμε μαζικά. Υπάρχουν, βέβαια, κι άλλοι λόγοι που οι σημερινοί νέοι είμαστε τόσο ευεπίφοροι στην μαζικοποίηση. Η τεχνολογία, ιδίως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ευνοούν την απρόσωπη επαφή, δημιουργούν εύκολα «τάσεις» κι επιφανειακές συζητήσεις ή ακόμη και μαζική κατακραυγή. Από την άλλη, οι σημερινοί νέοι έχουμε απομακρυνθεί πολύ από τους γονείς μας, οι οποίοι εργάζονται αδιάκοπα για να νιώσουμε όλοι δήθεν ασφαλέστεροι. Έτσι, μένουμε δίχως έρμα, δίχως μία συμβουλή που θα μπορούσε να μας δια φωτίσει και να μας κάνει να πιστέψουμε στον εαυτό μας αντί να πιστεύουμε στους άλλους και να χάνουμε τον εαυτό μας.

Γι' αυτό είναι σημαντικό να επιλέγουμε με ορθά κριτήρια τους φίλους μας, ώστε να μην τους συγχέουμε με την απρόσωπη μάζα. Προσωπικά πιστεύω ότι η επιλογή ενός αληθινού φίλου προϋποθέτει αυτογνωσία. Αν δεν γνωρίζω τον εαυτό μου, δεν συνειδητοποιώ τι ψάχνω στους ανθρώπους, τι χρειάζομαι από αυτούς. Έπειτα, πρέπει να δείξω υπομονή κι επιμονή αν θέλω να ανακαλύψω τον φίλο που μου ταιριάζει και ταυτόχρονα λογική και μετριοφροσύνη, ώστε να είμαι ο ίδιος/η ίδια προσιτός. Τέλος, σωστά κριτήρια επιλογής ενός φίλου/μίας φίλης είναι να προτάξω τον καλό του/της χαρακτήρα αντί της εμφάνισης, του ηγετικού τύπου που ξεχωρίζει και μαζί του/της ξεγελιέμαι ότι ξεχωρίζω κι εγώ... Γι' αυτό σας συμβουλεύω να

αναζητάτε έναν φίλο/μία φίλη ευαίσθητο-η, ευγενικό-ή, έξυπνο-η, που θα μπορείτε να μοιραστείτε μαζί του/της τις χαρές μα και τις λύπες της ζωής, **δίχως εγωισμό, ανταγωνιστικές βλέψεις και συναισθηματικές εξαρτήσεις.**

Συνοψίζοντας, πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι οι άνθρωποι, ειδικά οι νέοι, είμαστε κοινωνικά όντα. Η κοινωνικοποίηση, όμως, διαφέρει από τη μαζικοποίηση, όπως διαφέρει η άφιλη μάζα από έναν φίλο Μοναδικό.

(397 λέξεις)